

РЕШЕНИЕ

№ 6487

гр. София, 04.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIX КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 07.10.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Катя Аспарухова

ЧЛЕНОВЕ: Мария Ситнилска
Елка Атанасова

при участието на секретаря Валентина Христова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **7277** по описа за **2022** година докладвано от съдия Елка Атанасова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 72, ал. 4 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Образувано е по касационна жалба на П. М. Д. против решение № 1234 от 08.12.2021 г., постановено по НАХД №15318/2021 г., НО, 8-ми състав по описа на Софийския районен съд, с което е оставена без уважение жалбата му срещу Заповед за задържане на лице № 3384-916/28.05.2019г., издадена от 09 Районно управление към Столична дирекция на вътрешните работи (09 РУ-СДВР). Поддържа се неправилност на решението на Софийския районен съд, поради нарушение на материалния закон и необоснованост, както и постановяването му в разрез с константната съдебна практика, включително и тази по Европейската конвенция за защита правата на човека. Конкретно се твърди, че неправилно районният съд е приел, че заповедта за задържане съдържа фактическите основания за нейното издаване, доколкото в същата липсва описание на това, в какво се състои нарушаването на заповедта за незабавна защита и каква е била фактическата обстановка, установена от полицейските органи, което е довело до нарушаване на правото на защита на задържаното лице. Сочи се, че жалбоподателят е уведомил полицейските служители, че делото по реда на Закона за защита от домашната насилie е прекратено, при което заповедта за защита не може да бъде действаща. Развити са и съображения за издаване на заповедта в противоречие с

целта на закона и на принципа за съразмерност.

В проведеното съдебно заседание, касаторът, редовно призован, се явява лично. Заявява, че поддържа жалбата и моли решението на СРС да бъде отменено, като необосновано, неправилно и противоречащо на целта на закона. Претендира присъждане на разноски за две инстанции, за което прилага списък.

Ответникът П. А. В.-полицейски орган 09 Районно управление към Столична дирекция на вътрешните работи, редовно призован, се представлява от юрисконсулт Х., който оспорва жалбата. Счита решението на СРС за законосъобразно и правилно. Моли касационната жалба да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар пред втората инстанция. Представя подробни писмени бележки.

Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор П., изразява становище за неоснователност на касационната жалба.

Административен съд София - град, Х.-ти касационен състав, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните и в рамките на касационната проверка, извършена съгласно чл. 218 АПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, от надлежна страна, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество жалбата е основателна.

Съобразно чл. 218 от АПК касационната инстанция дължи произнасяне само относно наведените в жалбата касационни оплаквания, като следи служебно за валидността, допустимостта и съответствието на решението с материалния закон.

Предмет на настоящото производство е Решение № 1234 от 08.12.2021г. постановено по НАХД № 15318/2021 г. по описа на Софийски районен съд, Наказателно отделение, 8 състав, с което е оставена без уважение жалбата на П. М. Д. срещу Заповед за задържане на лице рег. № 3384-916/28.05.2019г., издадена от П. А. В., полицейски орган в 09 Районно управление към Столична дирекция на вътрешните работи, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР е задържан за срок до 24 часа П. М. Д..

За да постанови този съдебен акт съставът на СРС е посочил единствено, че на 28.05.2019г. П. В. - полицаи при 09 РУ -СДВР съставил Заповед за задържане на П. Д. и тази заповед му била връчена. В мотивите на съдебното решение не е описан номера на заповедта, както и възпроизведено дори минимално съдържанието ѝ, в т.ч. не е посочено и правното основание за издаване на заповедта. Независимо от липсата на кавито и да било фактически установявания в решението на СРС, доколкото производството пред настоящата инстанция е по реда на чл. 225-227 от АПК, настоящия съдебен състав следва да реши делото по същество.

Събраните при първото и повторното разглеждане на делото в производството пред СРС писмени доказателства, както и гласни такива - показанията на свидетеля Д. М. А. - полицейски служител в 09 РУ-СДВР установяват, че в деня на издаване на заповедта за задържане на П. М. Д., свидетелят е бил на работа като автопатрул в кв.О. [населено място], като около 14 часа получил обаждане от оперативния дежурен, за постъпило при последния обаждане от госпожа от частно училище, в което се съобщавало за нарушаване на заповед за незабавна защита от домашно насилие, изразяваща се в забрана съпругът ѝ да доближава нея и двете ѝ деца на разстояние,

по-малко от 100 метра. При пристигане на място в училището свидетелят и колегата му установили госпожата, от която било обаждането, която им представила заповед за незабавна защита, според свидетеля от 2018г., съдържаща забрана съпругът ѝ да я доближава на разстояние по-малко от 100 метра, като същата ги уведомила че съпругът ѝ се намира вътре в училището, в зала, в която се провежда концерт или представление, на който присъстват децата им. След съгласуване на действията им с оперативния дежурен и директора на училището, св.А. и колегата му изчакали да приключи представлението в залата, след което госпожата им посочила П. Д.. Полицейските служители му се представили, обяснили повода за посещението им в училището, при което Д. им казал, че има определение на СРС, с което се отменя заповедта за незабавна защита. След обаждане до оперативния дежурен за тези установени обстоятелства, последният разпоредил на полицейските служители да задържат П. Д..

От показанията на св.Т., брат на П. Д., се установява, че е придружил брат си до Районния съд в [населено място] на 15 май 2019г. за проверка дали е отпаднала заповедта за незабавна защита. Свидетелят Т. бил с брат си в СРС и на 23.05.2019г., за да провери брат му дали съпругата му е оттеглила молбата си до съда да отпадне заповедта за защита, тъй като му била заявила, че подписа ѝ е "фалшив", но такава молба от Л. Д. не била установена.

За задържането на П. Д. е издадена Заповед за задържане на лице рег.№ 2384-916 от 28.05.2019г. от П. А. В. - полицаи в 09 РУ-СДВР, въз основа на която П. Д. е задържан в 15.00 часа, на основание чл.72 ал.1 т.1 от ЗМВР - "данни за извършено престъпление по чл.296 ал.1 от НК (неизпълнение на заповед за незабавна защита) ". Заповедта за задържане на лице е връчена срещу разписка на П. Д.. Видно от удостоверенията в заповедта - П. Д. е освободен на 29.05.2019г. в 13.35 часа.

От приетите писмени доказателства в производството по анхд 10094/2019г. на СРС се установява, че с Определение № 111687/10.05.2020г. на СРС по гр.д.77138/2018г. е прекратено производството по делото, поради постъпила молба от Л. В. Д., с която тя се отказва от подадената молба за защита от домашно насилие. Определението на СРС е отменено с Определение № 9835/25.06.2020г. по ч.гр.д. № 9331/2019г. на Софийски градски съд, като въззивният граждански съд е приел, че постъпилата в регистратурата на СРС молба от Л. Д. за отказ за издаване на заповед за незабавна защита е неистински документ, тъй като не е подписана от Л. Д. и върнал делото на СРС за продължаване на съдопроизводствените действия.

С Решение от 15.04.2021г. по а.н.х.д. № 10094/2019г. на СРС съдът е отхвърлил жалбата на П. Д. срещу Заповед за задържане на лице рег.№ 3384-916 от 28.05.2019г. на полицейски орган от 09 РУ-СДВР.

С Решение № 5928/20.10.2021г. по дело № 5545/2021г. на Административен съд София - град, касационният съд е отменил Решение от 15.04.2021г. по а.н.х.д. № 10094/2019г. на СРС и върнал делото за ново разглеждане от друг състав, с указания за събиране на всички относими доказателства, в т.ч. и заповедта за незабавна защита. Про новото разглеждане на делото, в производството по а.н.х.д. № 15318/2021г. на СРС, съдът е приел като доказателство заповед за незабавна защита от 06.12.2018г., издадена по гр.д. № 77138/2018г. на СРС, с която на основание чл.18 ал.1 от Закона за защита от домашно насилие П. Д. се задължава да се въздържа от домашно насилие по отношение на съпругата си Л. Д. и двете им деца (посочени в заповедта), като му се забранява да ги доближава на разстояние по малко от 100 метра, освен в посочен в

заповедта детски център.

След приемане на това доказателство, съдът е обявил делото за изяснено от фактическа страна, като по същество се е произнесъл с решение № 1234/08.12.2021г., предмет на оспорване в настоящето касационно производство.

От фактическа страна, както вече бе посочено, СРС е приел за установено че на 28.05.2019г. от П. В. - полицаи в 09 РУ-СДВР е издадена заповед за задържане на П. Д., която му била връчена.

От правна страна Софийският районен съд, е приел, че в хода на административнонаказателното производство не е допуснато съществено нарушение на процесуалните правила, водещо до ограничаване на правото на защита на нарушителя. Посочил е, че в заповедта е описана правната квалификация на нарушението – чл.296, ал.1 НК и е извършено "онагледяване на обстоятелствата, свързани с конкретното изпълнително деяние, в случая - нарушаване на забраната, като е посочено словесно - неизпълнение на заповед за незабавна защита." Приел е, че непосочването в заповедта за задържане на лице на конкретната заповед за незабавна защита, не влияе върху законността на извършеното действие и е отхвърлил жалбата на П. Д..

Решението на Софийски районен съд е валидно и допустимо, но е неправилно.

Съгласно чл. 30, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ) всеки има право на лична свобода и неприкосновеност. Разпоредбата на чл. 30, ал. 2 от КРБ предвижда, че никой не може да бъде задържан, подлаган на оглед или обиск или на друго посегателство върху личната неприкосновеност, освен при условията и по реда, определени със закон. Съгласно чл. 30, ал. 3, изр. първо от КРБ, единствено и само в изрично посочените от закона неотложни случаи компетентните държавни органи могат да задържат граждани, за което незабавно се уведомяват органите на съдебната власт. В срок от 24 часа от задържането органът на съдебна власт се произнася по неговата законосъобразност (чл. 30, ал. 3, изр. 2 от КРБ).

В съответствие с чл. 5, § 1, изр. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон на Народното събрание от 31.07.1992 г. (ДВ бр. 66/1992 г., в сила за РБ от 07.09.1992 г.) всеки има право на свобода и сигурност. В юриспруденцията на Европейски съд по правата на човека (ЕСПЧ) са изведени няколко стандарта при закрилата на това право - изчерпателност на изключенията по чл. 5, § 1, изр. 2, б. „а“ - б. „г“ ЕКПЧ, чието тълкуване трябва да е задължително стриктно, а разширителните обосновки при приложението им са недопустими. Целта е да се гарантира, че никой няма да бъде произволно лишен от свобода на основание, което не е предвидено в Конвенцията. Следващият стандарт е законност на лишаването от свобода по националния закон, както от процесуална, така и от материално правна страна, вкл. и правото по чл. 5, § 2 ЕКПЧ задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за ареста си, при задължение на държавата чрез компетентния национален орган да обоснове всяко едно лишаване от свобода, на всеки един етап.

Разпореденото задържане с оспорената заповед – предмет на производството пред Софийския районен съд, не покрива стандарта за законност и за непроизволност, като основополагащи общи принципи при ограничаване на правото на свобода и сигурност.

Като правно основание за издаване на заповедта за задържане е посочена нормата на чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР. Визираната разпоредба, регламентира правомощието на

полицейските органи да задържат за срок, не по-дълъг от 24 часа, лице за което има данни, че е извършило престъпление. Съгласно чл. 74, ал. 2 от ЗМВР в заповедта за задържане задължително се посочват основанията за задържане, а съгласно чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК административният акт следва да съдържа правните и фактически основания за издаването му.

В оспорената заповед не се съдържа в достатъчна степен описание на фактическите обстоятелства, а само е цитиран чл.296, ал.1 от НК, с посочването "неизпълнение на заповед за незабавна защита". Административният орган не е посочил осъществилите се факти, които са обосנוвали необходимостта от прилагането на принудителната административна мярка по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, което е нарушение на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК и основание за отмяна по чл. 146, т. 3 от АПК. Мотивите, които следва да изложи административният орган трябва задължително да са съобразени с естеството на административния акт и по ясен и недвусмислен начин да излагат съображенията на компетентния административен орган, който е издал акта, така че да дадат реалната възможност на лицето, чиито права са засегнати от акта да се запознае с основанията за издаване на административния акт, а на компетентния съд да се даде възможност по този начин да упражни своя контрол. Изписването на член от особената част на Наказателния кодекс не отговаря на редица релевантни въпроси - кога и по какъв повод е извършено евентуалното престъпление по цитирания текст и какви са фактите, установяващи съставомерността му (в случая - незипълнението на заповедта за незабавна защита), за да извърши съда служебно дължимата преценка за наличие на данни за извършено престъпление от задържаното лице, като материалноправно основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР за законността на задържането. Константна е съдебната практика, че излагането на несъответни и ирелевантни мотиви като фактическо основание за издаването на административния акт, следва да бъде приравнено на липса на изискуемите от закона мотиви за обосноваване наличието на материалноправни предпоставки за упражняване на предоставената от закона компетентност и съответно води до нарушаване на императивното изискване за съдържание на акта по чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК.

В мотивната част на оспорената заповед, освен посочване на текст от Особената част на НК и изписване на израза „неизпълнение на заповед за незабавна защита“, липсват каквито и да било обстоятелства, налагащи задържането на лицето, на основание чл.72, ал.1, т.1 от ЗМВР. Описанието чрез вече посочения израз не може да санира липсата в заповедта на фактическите основания за издаването ѝ, тъй като мотивите на индивидуалния административен акт следва да се съдържат в него или в нарочен документ, съпътстващ неговото издаване, но това може да стане само след изрично препращане към този документ и след предоставяне на възможност на лицето да се запознае с него. В този смисъл е и Тълкувателно решение № 16 от 31.07.1975 г. на ОСГК. В случая не са посочени фактическите и правни основания за постановяването на заповедта, а такива не се съдържат и в останалите документи по преписката.

За обосноваване на правото на органа да упражни предоставеното му правомощие в рамките на неговата дискреционна власт и за осигуряване възможност на адресата на акта да защити правата си, е следвало в заповедта за задържане по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР да са описани конкретни фактически обстоятелства, обуславящи издаването ѝ в приложената от полицейския орган хипотеза. Не е достатъчно заповедта

за задържане да съдържа само позоваване на приложимите правни норми, респ. цитиране на текст от Наказателния кодекс, без посочване на специфични обстоятелства или действия/бездействие на задържаното лице, релевиращи наличието на фактически основания за задържането. Както трайно ЕСПЧ приема, при липсата на конкретна фактическа обосновка на необходимостта от задържането, задържането се явява несъвместимо с принципа за защита на лицата от произвол. В случая, в заповедта липсват обективирани каквито и да било факти и обстоятелства, релевиращи наличието на конкретни обективни данни, сочещи че лицето, спрямо което е постановено задържането по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, е извършило действия в нарушение на установения ред, определени като основание за задържането му по чл.72 ал.1 от ЗМВР, като кога и по какъв повод е извършено евентуалното престъпление по цитирания текст и какви са фактите, установяващи съставомерността му, за да извърши съда служебно дължимата преценка за наличие на данни за извършено престъпление от задържаното лице като материалноправно основание по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР .Вече цитираното съдържание на заповедта за задържане на лице пречат извършването на преценка за законосъобразността ѝ, предвид липсата на каквито и да било мотиви , които да сочат на съществуването на възприетото от органа основание. В този смисъл, въпреки предоставената от закона възможност да действа при условията на оперативна самостоятелност, административният орган е следвало да изложи в заповедта какви са конкретните причини, обосноваващи необходимостта от задържане на лицето.

Не на последно място следва да се отбележи, че задържането за срок до 24 часа по чл. 72 от ЗМВР представлява принудителна административна мярка и като всяка принудителна административна мярка налага неблагоприятни последици за адресата с цел постигане на правно определен резултат. Мярката по чл. 72 от ЗМВР, в зависимост от конкретния случай, би могла да има превантивен или преустановителен характер. В случая приложената принудителна административна мярка, освен фактически необоснована се явява и несъответна на целта на закона. Нарушен е и един от основните принципи на административния процес, а именно принципа за съразмерност по чл. 6 от АПК. Съгласно разпоредбата на чл. 6, ал. 2 от АПК административният акт и неговото изпълнение не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която акта се издава. В контекста на принципа по чл. 6, ал. 2 от АПК прилагането на принудителна административна мярка по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР следва да е оправдано от гледна точка на съразмерността на налаганото

ограничение с необходимостта за постигането на законовата цел. В конкретния случай, нито е обосновано, нито е доказано, че за постигането на законова цел е било необходимо задържането за срок от 24 часа.

По тези съображения касационната инстанция, намира че решението на СРС следва да бъде отменено, както и отменена и оспорената заповед за задържане на лице по ЗМВР.

С оглед изхода на правния спор и изрично направеното от касатора, чрез процесуалния му представител, искане за присъждане на съдебни разноски, на основание чл.143, ал.1 от АПК, Столична дирекция на вътрешните работи следва да заплати сторените по делото и доказани разноски и за двете съдебни инстанции. Представен е списък с разноските по делото в общ размер на 1015 лева: адвокатско възнаграждение по договори за правна защита и съдействие, от които 400 лева заплатен адвокатски хонорар пред първа инстанция, 600 лева заплатен адвокатски хонорар за касационно обжалване, 10 лева държавна такса за жалба пред първа инстанция и 5 лева държавна такса за касационна жалба. Направеното възражение от страна на ответника по касация за прекомерност на адвокатското възнаграждение по настоящото производство е основателно и в съответствие с разпоредбата на чл.78, ал. 5 от ГПК и чл. 8, ал. 2, т. 3 от Наредба №1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, съдът намалява размера на разноските за адвокат от 600 лева на 400 лева. за касационна инстанция и уважава останалата претенция. Доколкото липсват доказателства за заплатена държавна такса в размер на 10 лв., съдът не намира основание да присъди тези разноски на касатора.

Съгласно чл.72 ал.4 от ЗМВР решението на районния съд по жалба срещу заповед за задържане по чл.72 ал.1 от ЗМВР подлежи на касационно обжалване по реда Административнопроцесуалния кодекс пред съответния административен съд. Нормата на чл. 227а от АПК определя, че касационният жалбоподател внася предварително държавна такса в размер на 70 лева за гражданите, едноличните търговци, държавните и общински органи и за други лица, осъществяващи публични функции, и организации, предоставящи обществени услуги. По делото е представено платежно нареждане с внесена сума в размер на 5 лева, поради което касатора следва да бъде осъден да доплати 65 лева по сметка на Административен съд София-град.

Предвид изложеното и на основание чл. 221, ал. 2 АПК, Административен съд София-град, X.-ти касационен състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по касационна жалба на П. М. Д. ЕГН [ЕГН], Решение № 1234/08.12.2021 г. по НАХД № 15318/2021 г. на СРС, НО, 8 състав и вместо него постановява:

ОТМЕНЯ Заповед за задържане на лице № 3384-916/28.05.2019г., издадена от П. А. В., полицейски орган 09 Районно управление към Столична дирекция на вътрешните работи

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на П. М. Д. ЕГН [ЕГН], на основание чл. 63, ал. 2 и ал. 5 от ЗАНН, сумата в общ размер на 805 (осемстотин и пет) лева, представляваща адвокатско възнаграждение за производството пред въззивната инстанция и в касационното производство по адм.д.№ 5545/2021г. по описа на АССГ и внесена държавна такса в касационното производство.

ОСЪЖДА П. М. Д. ЕГН [ЕГН], да заплати по сметка на Административен съд София - град сумата от 65 лв., представляваща довносяне на пълния размер на дължимата държавна такса от 70 лв. за касационното производство по адм.д.№ 7277/2022г. по описа на Административен съд София - град.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
2.

ЧЛЕНОВЕ: 1.